

«Эколяттар – айыл5аны харыстааччылар» анда5ардара

- Мин чиеынэй, элэжкэй уонна кыьамныылаах киибин. Мин Эколяттар эрээттэригэр киириэхпин ба5арабын.
- Мин тыынар тыыннаахтары барыларын таптыбын. Ол иьин мин кыра бырааттарбын куруук харыстыырга, кемускуургэ эрэннэрэбин.
- Мин ыраас салгынынан тыынарбын таптыбын. Ол иьин мин куех уунээйилэри харыстыырга, сана мас олордорго, кинилэри керерге-харайарга эрэннэрэбин.
- Мин ыраас ууну иьиэхпин, ыраас ерускэ, муора5а, куелгэ сетуелуехпун ба5арабын, ол иьин эрэннэрэбин ууну киртэн харыстыырга, ууну харыстаан туттарга.

- Мин ыраас, кыраыабай тыанан, хонуунан куулэйдирбин таптыбын, ол иьин эрэннэрэбин, бэйэм кэннибиттэн бе5у-сыыыы хомуйарга, ыраастыырга.
- Эколяттар эрээттэригэр киирээргэ – Мин анда5айабын, туох кыалларын онорорго, Айыл5а5а дьиннээх, эрэллээх, итэ5эллээх до5ор буоларга.
- Анда5айабын, Айыл5аны, кыыллары, уунээйилэри харыстыырга туох баар кууспун, билиибин биэрээргэ.
- Айыл5аны таптыыр, Айыл5аны харыстыыр билиибин тулалыыр дьоммор тиэрдиэм диэн анда5айабын.

Анда5айабын! Анда5айабын!
Анда5айабын!

«Эколята - дошколята» быраабыннык сценарийа

Бытыллар күнэ: бам ыйын 15 күнэ 2017с.

Бытааччы: Константинова Н.В.

О5олор залга киирэн ололорлор, музыка тыаыыр.

«Хахыйахтар» ункуу. (Ункуулээн баран ололорлор).

«Экология сылынан уьуйаанна бытыллар тэрээбиннэр» презентацияны тереппуттэргэ, ыалдыттарга билибиннэри. (Константинова Н.В.)

О5олору «ЭКОЛЯТтар- эрээттэригэр» ылыы чизэстээбинэ.

Бытааччы: О5олор! Эколяттар эрээттэригэр киирэргэ андабар тылын этии торжественнай чааа ууннэ. Эьиги бэлэмнит дуо? О5олор: Аьа! Бэлэммит!

«Эколяттар андабардара» (Андабар ис хобоонун бытааччы аабар, о5олор «Андабайабыт» диэн этэллэр).

«Эколяттар Гимнара» тыаыыр. О5олорго значоктары иилээбин, пилоткалары кэтэрдии.

«Тыачаан обонньор сорудахтара» оонньоон кердэруу.

Бытааччы: Биьиги тыабытыгар бэрээдэги кэьээччилэр кестубуттэр! Кинилэри кердуурбутугэр айыл5аны таптыыр уонна билэр дьон кемелеьергутугэр ынырабыт. О5олор, кинилэри кердуубут дуо? (*телеграмма киллэрэллэр, ону аабар*)

- «Мин, Тыа обонньоробун. Тыаба сундук хаалларбытым. Ол сундук иьигэр сорудахтар бааллар, олору толороргутугар ба5арабын».

Марш музыкатынан куех патрульлар киирэллэр – айыл5аны харыстааччылар:

Иьиирэр уол свистоктаах, Чыычаа5ы харыстааччы уол рогаткалаах, Ууну харыстааччы уол рюкзагар бехтеех.

Бытааччы Иьиирэр уолтан ыйытар: Иьиирэр Уол бу тугуй? (свистогу кердерер)

Иьиирэр уол: Свистогу билбэккит дуо?

Бытааччы: Тыаба свисток туохха нааданый?

Иьиирэр уол: Хайдах туохха буолуой? Тыаба чуумпуну харабыллыбын, куьабан дьону иьиирэн куттуубун.

Бытааччы Чыычаа5ы Харыстааччы уолтан ыйытар: Рогатка туохха нааданый?

Чыычаа5ы Харыстааччы: уолаттары куттуубун, кинилэр чыычаах уйатын алдьаталлар!

Бытааччы Ууну Харыстааччы уолтан ыйытар: Элбэх да бебу рюкзаккар укта сылдьабын?

Ууну Харыстааччы: Суол устун баран иээн хомуйдум, туристар бырахпыттар быылаах.

Бытааччы: Маладыастар, куех патрульлар! Чэ, эрэ, оболор, тыаба туруннубут. Биьиги бэйэбит эрэ буолбатах, сана доботторбутун кытта.

Куех патрульлар: Суолу кердериуехпут, кемельеуехпут.

Бытааччы: Чэ, эрэ, оболор тыаба кэллибит. Сундукпут бу баар. (сундугу арийан откриткалары аабар)

- Оболор, таабырыннары таайын эрэ! Учугэйдик толкуйдаан ыксаабакка таайын. Куех патрульлар кемельеуехтэрэ. Кинилэр тыаны билэллэр!

– Билэбит, билэбит, таабырынна таайтарын.

1. Кырабыабай кыыс сир, уу устун, хаары, сибэккени таарыйан айанныыр уу. (саас)

2. Сайын кеберер, куьунун кемустуйэр, кыынын кырыатыйар баар уу. (мас)

3. Саас кэлин да набаа сонuur, кэтириир. Оболорбуттан абаан уойабын ээ, - диир баар уу. (ерус)

4. Сарсыарда аайы керсер, кизээ аайы атаарар баар уу. (кун)

5. Танабын сылга туертэ уларытар баар уу. (сир)

6. Урдуктэн урдук баар уу. (халлаан)

(Бытааччы иккис откритканы сундуктан ылар).

Бытааччы: Тыачаан обонньор иккис соруудабын керуеххэийн. Сир-дойду, улэ туьунан ос хобооннорун теье билэбит?

Оболор ес хобооннорун этэллэр.

1. Тереебут терут буорум.
2. Дойду сурахтаах, алаас ааттаах.
3. Отех тенургэстээх, сурт кириэстээх.
4. Отонноотоххо оноойук туолар.
5. Алдыатар дебэн, онорор уустук.
6. Сир быйаннаах, кийи сатабыллаах.

Бытааччы: Тереебут дойдубутуттан ордук чугас кийиэхэ туох баар буолуой. Ханник дойдуга олоробутуй биьиги оболор?

Ооннуу «Тыа фигурата» ытыллар.

Ууну Харыстааччы бехтеех рюкзагын сугэн турар, Чыычаабы Харыстааччы – рогаткалаах, Иьиирэр уол – свистоктаах.

Бытааччы: Керун эрэ, бу куех патрульлар буолбатахтар эбит. Бу – *Иьширэр уол*, свисток эйиэхэ5э куьа5ан дьону куттуурга буолбатах, тыа5а тыаьыьрга наадалаах. Бу – *Чыычаа5ы Харыстааччы* дьиннээх рогаткалаах, чыычаахтары ытыалаары. Онтон бу – *Ууну Харыстааччы*, кини тыа5а бех ыьаары рюкзагын бэлэмнээбит эбит. Биьигини сатаан албыннаабатыгыт, эьигини биллибит. Айыл5а туьунан таабырыннары, ес хобьоннору билбэт эбиккит.

Истин эрэ, оболор айыл5а туьунан хобьоннорун «Аьын, таптаа кэрэни».

Уунэн турар сибэккини
Улубуей эн ургээмэ,
Урумэччи барахсаны
Улуйуйэн ургутумэ.

Хагдарыйбыт кэмигэр
Хатын маьы хамсатыма
Хаары ыраас эрдэ5инэ
Халтай кэьэн киртитимэ.

Мичээринэн мичилийэн
Араначчылаа утуену,
Мэлдьи куннуу чэмэлийэ
Аьын, таптаа кэрэни.

Бары уьуен: Оболор, бырастыы гынын, аны инник гыныхпыт суо5а! Анда5айабыт, айыл5аны харыстыахпыт, таптыахпыт. (тахсан бараллар)

Сертификаттары туттарыы уеруулээх тугэнэ: Тихонова Л.А. э5эрдэ тыла, оболорго сертификаттары туттарар.

Бытааччы: «Эколята» – диэн кыра экологтар, кинилэр дьиэлэрин таптыыллар. «Экос» диэн «дьиэ». Биьиги оболорбут озорор дьиэлэрин эрэ дьиэбит диэбэттэр. Дьиэбит диэн озорор уьаайбабыт, уьуйааммыт, тереппуттэрбитин кытта куулэрдиир тыабыт. Оболор кыыллары ата5астаабаттар. (*Хартыьыналары кердереллер*)

Бытааччы: Кинилэр тереебут айыл5аларын ис сурэхтэрриттэн кэтээн кереллер, себулээн кербуттэрин уруьуйдуулар. (*Уруьуйдарын кердереллер*).

Бытааччы: Биьиги сана до5отторбут «Ойуур куех патрульлара» ессе да элбэххэ уерэниэхтэрин наада. Онтон эьиэхэ5э ба5арыам этэ бочуоттаах ааккытын туьэн биэрбэккэ биьиги барыбыт дьиэбитин – Сирбитин таптыаххайын уонна харыстыаххайын! (*Музыка тыаьыьыр*)

"Чуораанчык" иитэр-уерэтэр уьуйаан

***«Эколята - дошколята»
бырааьынньык сценарийа***

Иитээччи: Константинова Н.В.

КК: первая

Педстаж:21

2017